

Agroekologinen symbioosi - mikä, miksi?

Juha Helenius
Helsingin yliopisto

Palopuron agroekologinen symbioosi –hankkeen
(Ympäristöministeriö: RAKI-ohjelma) tulosseminaari,
Knehtilän tila 10.2.2017, Hyvinkää

Agroekologia

1. Tieteellinen tutkimusala, jonka kohteena on maatalouden ja ruokajärjestelmien ekologinen kestävyys
2. Tuotantotapa, jossa sovelletaan ekologisia menetelmiä. ("ekologinen imperatiivi")
3. Yhteiskunnallinen liike, jossa ihmiset hakevat takaisin yhteyttä ruoan tuotantoon, ruokaturvaansa; ruokasuvereniteettia

Symbioosi

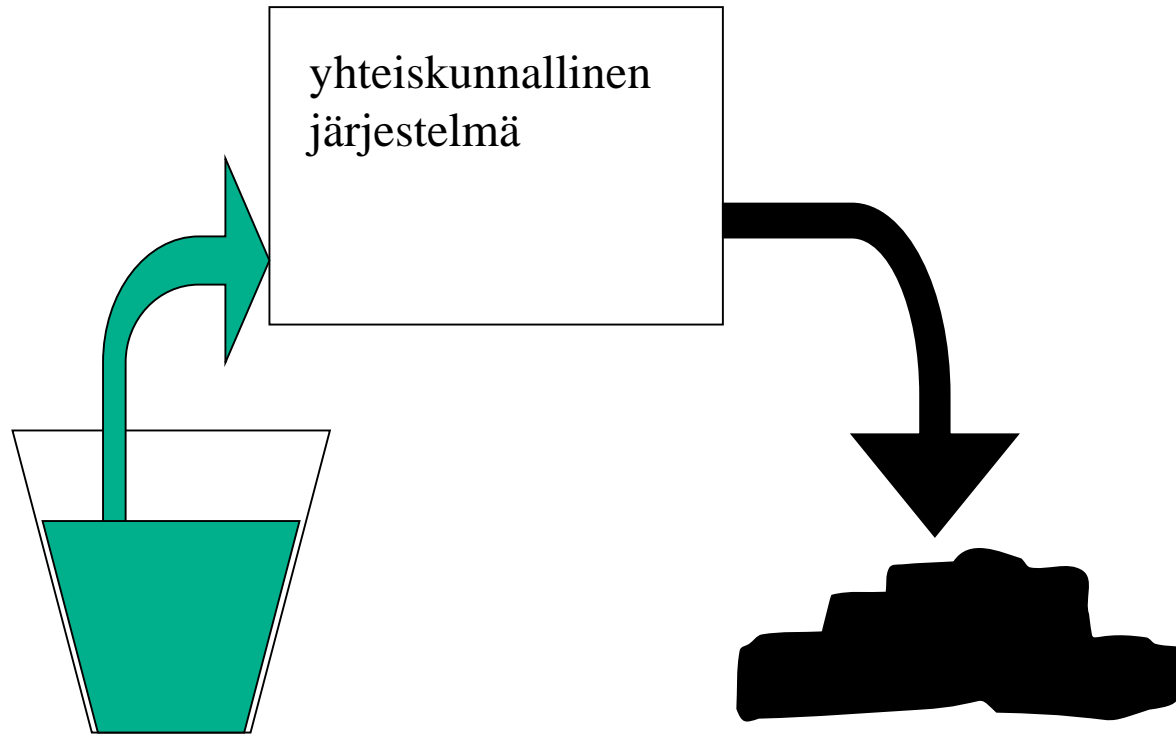
Biologian termi, joka tarkoittaa (osapuolille
hyödyllistä) yhteiseloä

kotelosieni + kantasieni + levä

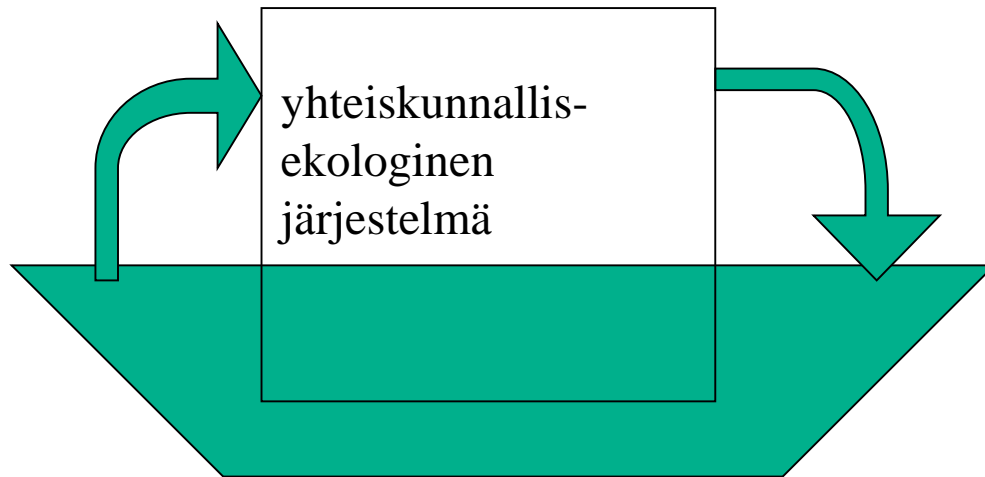
Teollinen ekologia

- ekosysteemit teollisten järjestelmien malleina
- ei ”jätettä”, vain (kierrätettäviä) resursseja
 - yhden toimijan sivuvirta on toisen toimijan raaka-ainevirta
 - ”kehdosta kehtoon” (*form cradle to cradle*)

luonto = "vara"

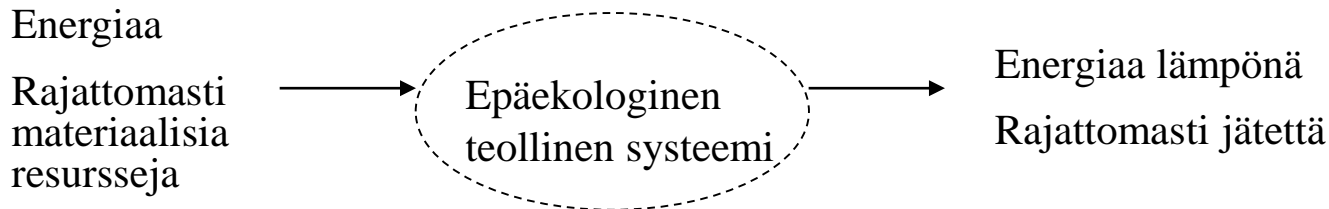
ympäristö \neq luonto

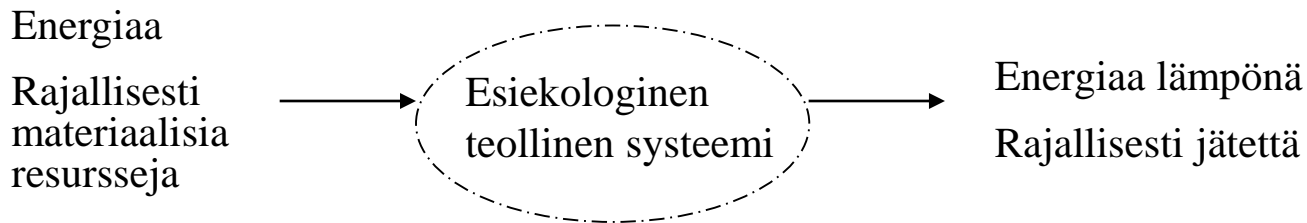
Teollisen ekologian teoria

(T.E. Graedel 1996, *Annu. Rev. Energy Environ* 21: 69–98, modifioitu)

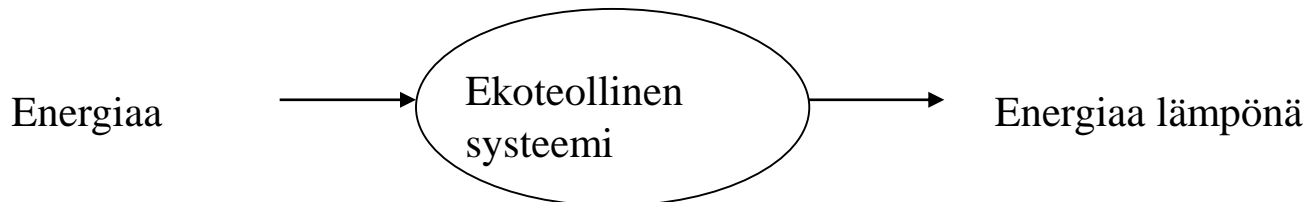
1. Lineaarinen ainevirta: avoin järjestelmä

2. Osittain kiertävä ainevirta: osittain suljettu järjestelmä

3. Kiertävä ainevirta: suljettu järjestelmä

Teolliset symbioosit

Chertow, M.R. 2000. Annual Review of Energy and Environment 25: 313-317.

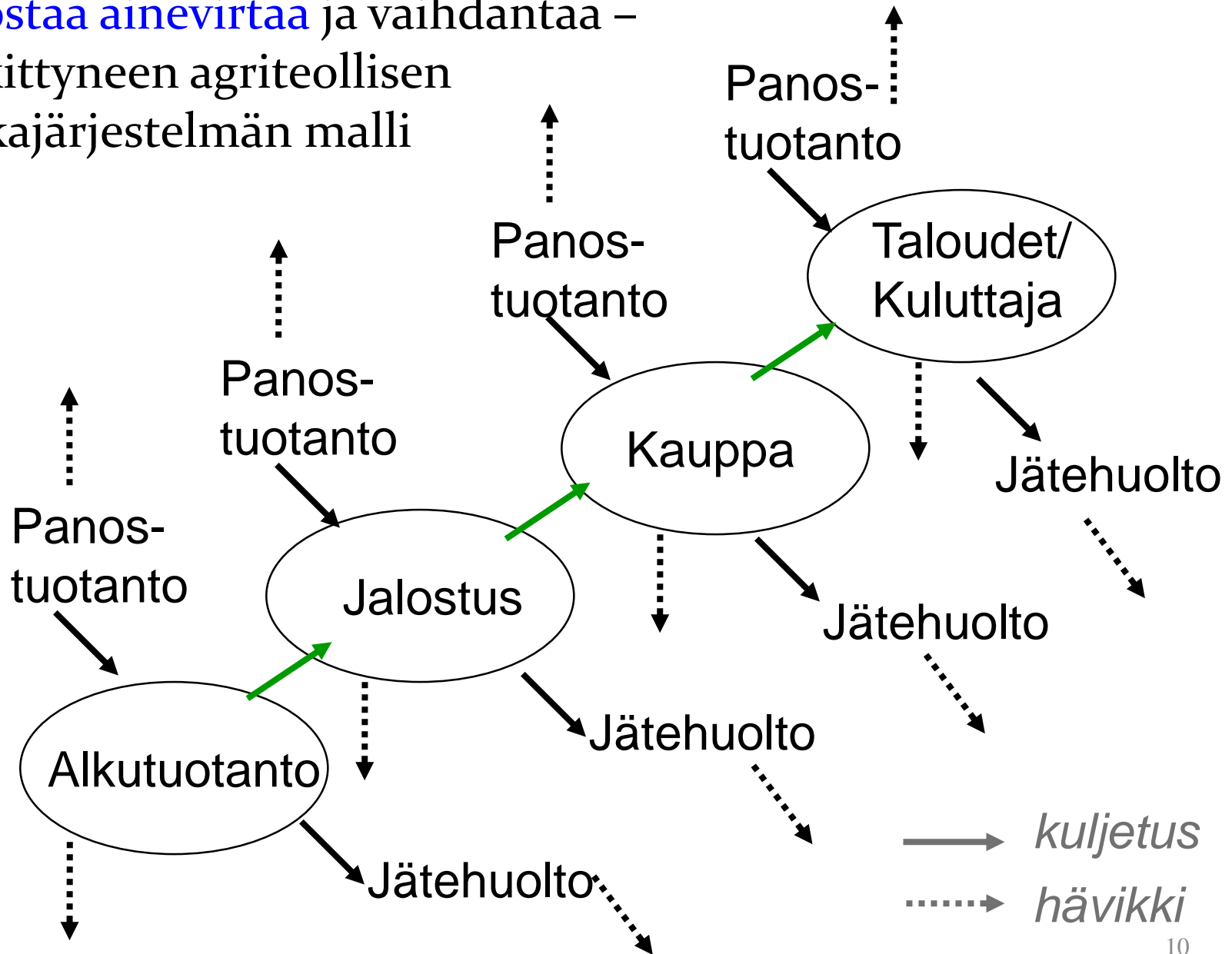
- yritykset ovat paikallisesti lähekkäin, vierivieressä
 - materiaalikierto ja energiatehokkuus mahdollista maksimoida

Agroekologinen symbioosi

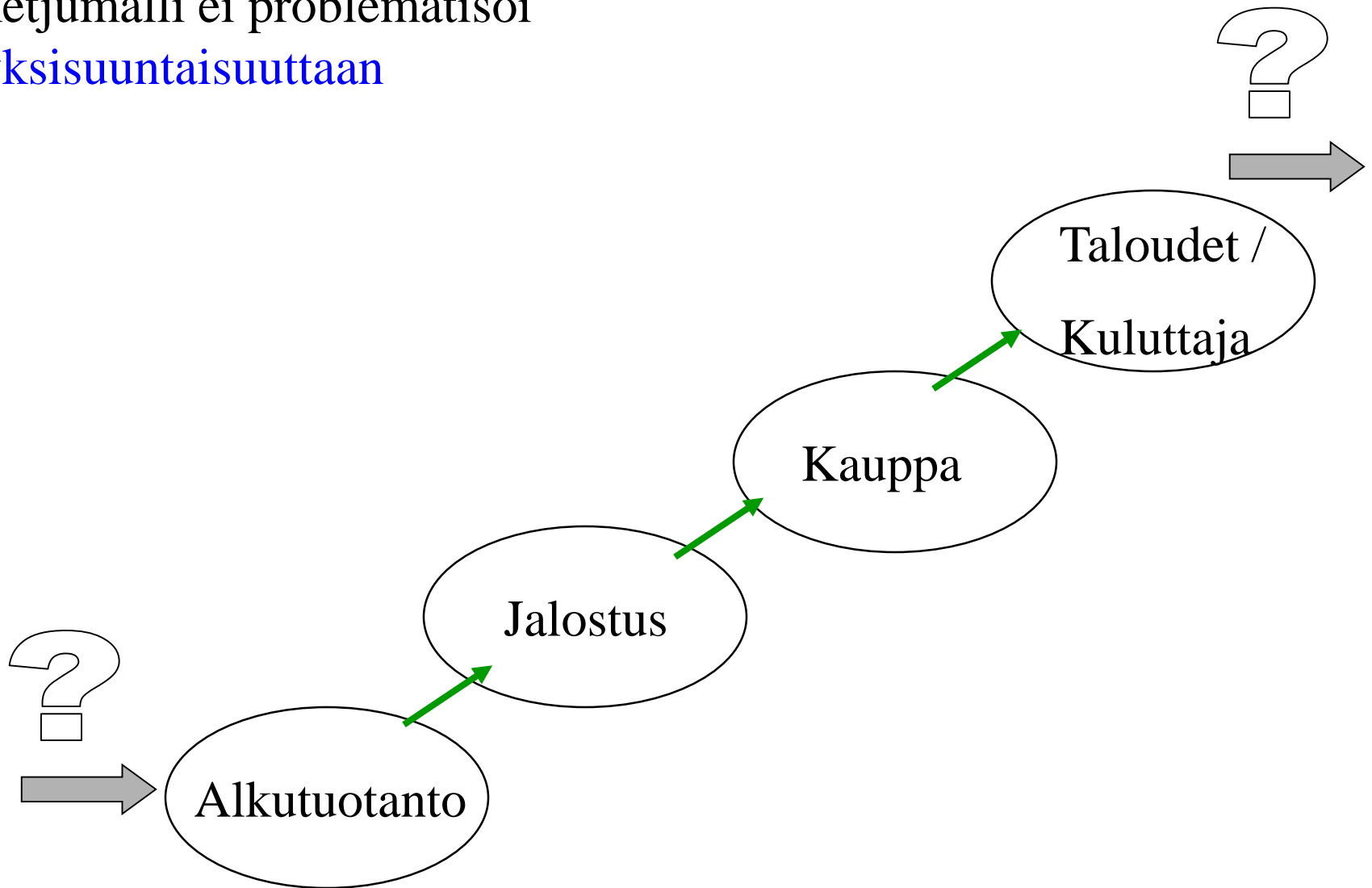
- teollisen symbioosin idea sovellettuna ruokajärjestelmään
 - toimijoiden tasa-arvoinen suhde
 - lineaarisesta järjestelmästä kierrättävään (sykliseen)
 - keskittyneestä hajautettuun
 - bulkista paikalliseen

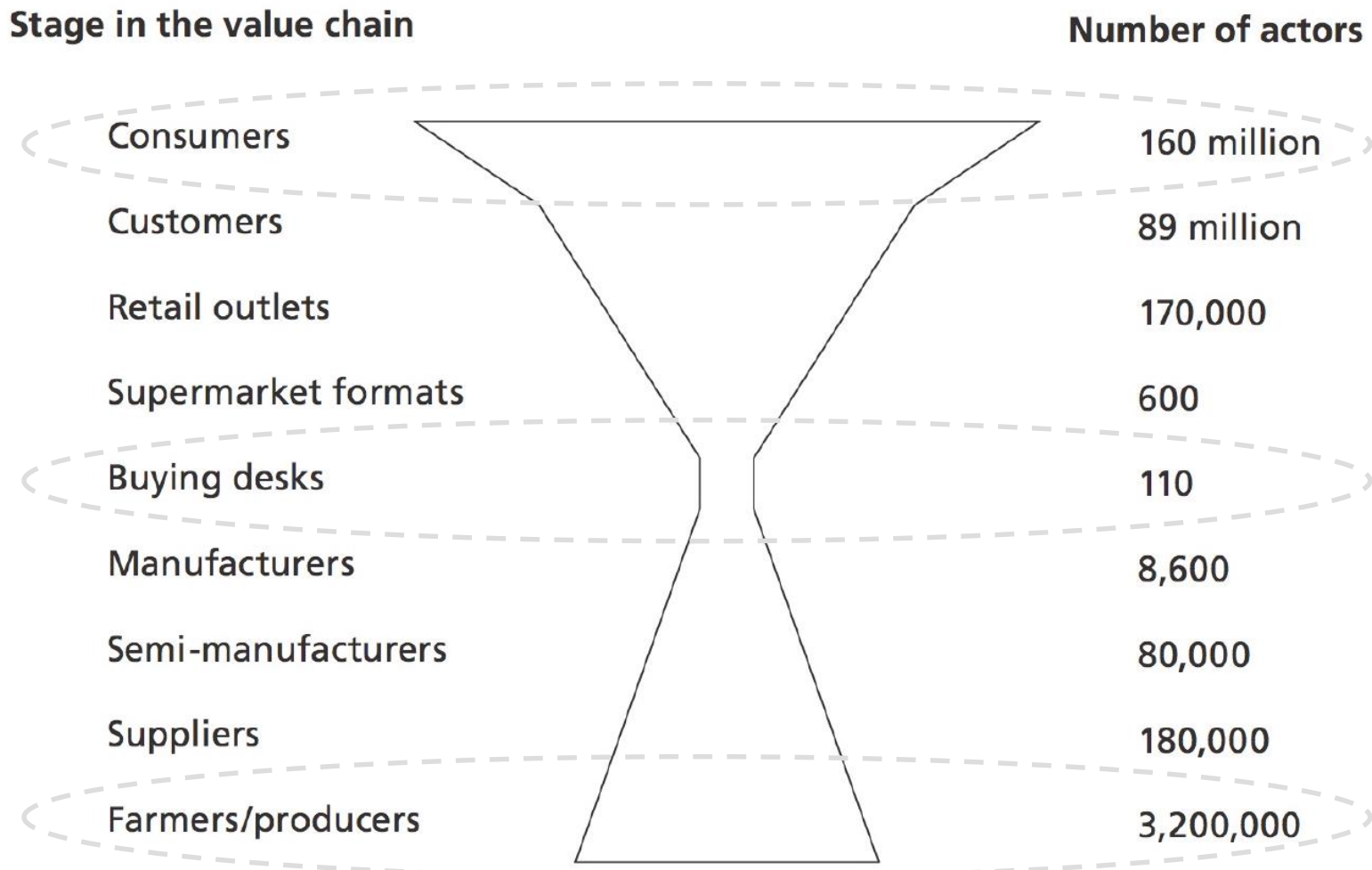
elintarvikeketjumalli (*food chain*)

korostaa ainevirtaa ja vaihdantaa –
keskittyneen agriteollisen
ruokajärjestelmän malli

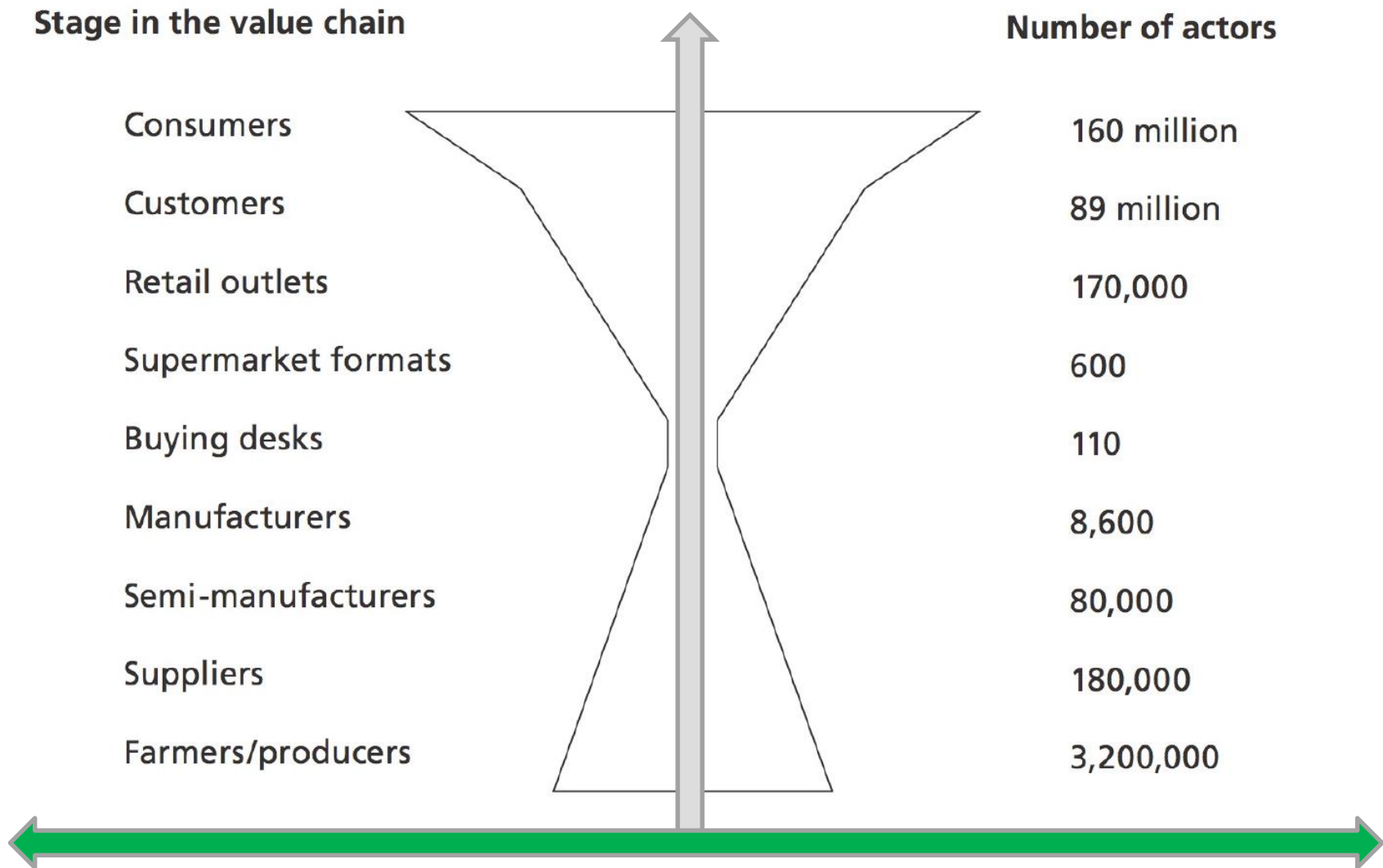
ketjumalli ei problematisoi
yksisuuntaisuuttaan

”Euroopan elintarvikeseppilo”, keskittyneen lineaarisen järjestelmän tuote.

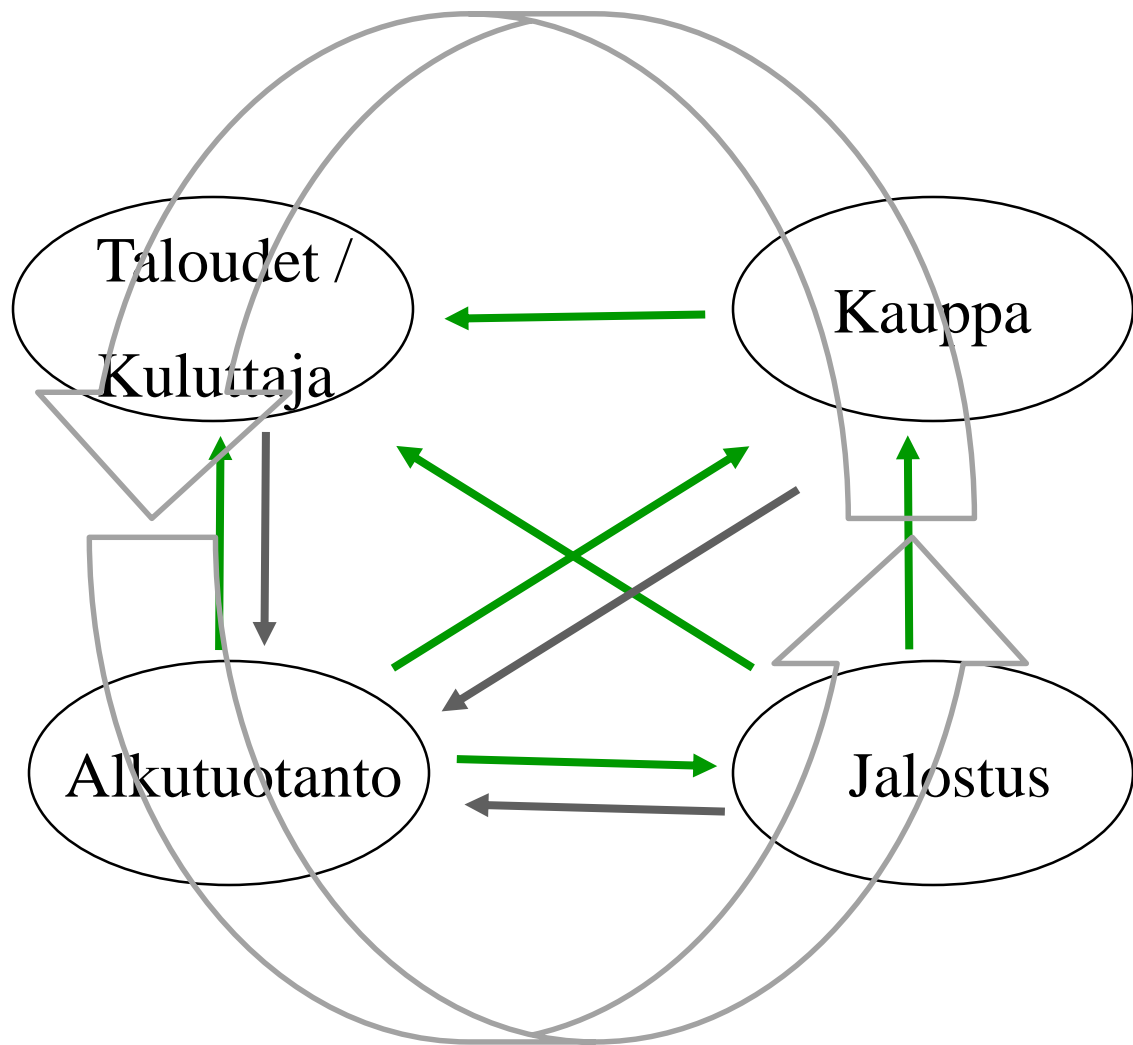
(Poux et al. 2016. Transition scenarios to agroecology in Europe: relevance and challenges of a fundamental contribution to the EU debate on agriculture and environment, IDDRI & European Forum on Nature Conservation and Pastoralism. Fig. 3.)

Keskittynyt järjestelmä on vertikaalinen, mutta ruoan tuotanto on horisontaalista;
pellot ovat maisemassa, ruoka on ekosysteeminen tuote.

- ruoalla on koti, ruoka-aineet ovat paikallisia
- ruoan kautta muodostuu kokemus paikasta , joka on koti (-paikka)

paikallisen järjestelmän yhteisöllinen ainevirta- ja vaihdantamalli:
"ruokakierto", (*food cycle, circular food system*)

Miksi?

1. **Ekologinen imperatiivi: ravinnekierrätys, bioenergia, kestävä tuotantokyky**
 - aito bio- ja kierrätystalouden malli aidossa biotaloussektorissa
2. **Ruokaturva, huoltovarmuus**
 - ilmastonmuutoksen varjoon jäänyt megatrendi: ruokaturvan rapautuminen
3. **Ruoan tuottajan – myös teollisuuden - ahdinko**
 - hintamarginaali kasvaa: tuottavuuden kasvattamisen pakon ja tuottajahinnan jatkuvan laskemisen oravanpyörä
4. **Maaseudun periferioituminen, 100 ha yksinäisyys**
 - symbioosit kerrannaisvaikutuksineen merkittävä maaseutuelinkeinojen mahdollisuus
5. **Vastaus ruokakulttuuriseen tarpeeseen**
 - valistuneet kuluttajat hakevat suurempaa yhteyttä oman ruokansa tuotantoon

Visio: ruoan "glokalisaatio" - paikallisten ruokajärjestelmien globaali verkosto

- ekologinen ja taloudellinen tehokkuus
 - **paikallisuus**: lähiruoka, paikallinen ruoka
 - paikallinen **vastuu**
 - » vastuu ympäristöstä ja luonnonvaroista
 - » sosiaalinen vastuu
 - » "oma lusikka pois toisen riisikulhosta"
 - **kierrätys**: ravinteet kiertoon, ei "jätteitä"
 - **energiaomavaraisuus**: bioenergia
 - **sopeutuvuus**: "hajautettu ruokaturva"
 - **riskien hallinta**: esim. ruokaepidemioiden riski

PALOPURON AGROEKOLOGINEN SYMBIOOSI

Kiitos.

Kuva: tiedebasaari.wordpress.com